

ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Галина Осадців

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів, Україна*

Феномен злету культури Київської Русі є результатом тривалого процесу внутрішнього розвитку східнослов'янського суспільства і зовнішнього впливу світової цивілізації. Значний вплив мало прийняття християнства та загалом Візантія.

Дохристиянська культура значною мірою залежала від економіки держави та язичницьких вірувань. У цей період активно розвивається ремісництво, яке викликає стрімку урбанізацію.

Давньоруська література багата на усну народну творчість та літописи, які є першими письмовими творами у Київській Русі. Саме вони є джерелом з історії Русі IX–XIII століть.

Розвиток літератури тісно пов'язаний із розвитком освіти і науки. Цій частині культури велику увагу приділяло як духівництво, так і правителі, позаяк відкривали школи, бібліотеки, майстерні для переписування і перекладу книг тощо.

Архітектура Київської Русі насамперед примітна дерев'яними спорудами. Будинки заможних верств населення були шедеврами народного житлобудування. Кінець X – початок XI ст. – це період стрімкого розвитку культурного будівництва, адже склалися всі умови, необхідні для зведення кам'яних споруд.

Провідними жанрами образотворчого мистецтва були мозаїка, фреска, іконопис та книжкова мініатюра. Яскравим відображенням образотворчого мистецтва часів Київської Русі є Софіївський собор у Києві, який відкриває нам увесь світ давньоруського мистецтва в єдиному ансамблі архітектури.

Високого рівня розвитку досягло декоративно-ужиткове мистецтво. Зокрема орнаментальні композиції на різноманітних предметах побуту, склоробство, майолікова кераміка, вироби з дерева, металу, кістки, каменю, глини тощо. У розписі переважали рослинні орнаменти.

Значне місце у культурі займали музика, пісні, танці, які супроводжували обряди та календарні свята. Були також професіонали – скоромохи,

актори і музиканти. Етнічними музичними інструментами Київської Русі були вважають труби, бубон, ріг, гудок, гуслі.

Скульптура розвивалася у вигляді рельєфів, оскільки східний обряд християнства забороняв об'ємну скульптуру, переслідуючи язичництво. Численні скульптурні мармурові елементи прикрашали Десятинну церкву – один з величних храмів княжої України.

Важко оцінити весь масштаб культурної спадщини, яку маємо з часів Київської Русі. Її різноманіття, особливості та вишуканість не залишає байдужим нікого, хто хоча б раз чув про неї. Необхідно про це постійно нагадувати, адже культура Київської Русі – національна гордість України.

Список використаних джерел

1. Поліщук Є. Історія культури : короткий довід. / Євген Поліщук. – Київ : Укр. Центр духовної культури, 2000. – 181 с.
2. Історія української культури / за заг. ред. І. Крип'якевича. – Київ : Либідь, 1994. – 656 с.
3. Мистецтво Київської Русі : альбом / авт.-упоряд. Ю. С. Асеев. – Київ : Мистецтво, 1989. – 250 с.
4. Грушевський М. С. Нарис історії українського народу / М. С. Грушевський. – Київ : Либідь, 1991. – 398 с.
5. Асеев Ю. С. Архітектура Київської Русі / Ю. С. Асеев. – Київ : Будівельник, 1969. – 191 с.